

Málefnafundur Pírata um menntamál, 15.12.16

Mættir: Albert (fundarritari), Einar, Alice, Ásgeir, Vigdís, Einar Steingrímsson, Eva, Vignir, Eiríkur, Snæbjörn og Hákon, Viktor.

Dagskrá:

1. Einar Steingrímsson kynnir hugmyndir um menntastefnu Pírata.

Puntar úr erindi Einars.

Tillaga að menntastefnu Pírata sem nær til alls skólakerfisins. Skiptast í 5 kafla, frá leikskóla upp í háskóla. Er búinn að ræða við marga úr menntakerfinu og aðra líka. Grundvallaratriði að menntakerfið eigi að þjóna hagsmunum nemenda, en ekki atvinnulífs eða hagsmunaaðila. Skólar, kennarar og nemendur eiga að hafa mikið frelsi til að stýra menntamálum. Taka burt stýringu ofanfrá á námskerfinu. (aðalnámsskrár), t.d. áherslu á lestrarnám frá Menntamálastofnun með tiltekinni aðferð. Ekki að láta stöðluð samræmd próf stjórna skólastarfi. Kennarar segja að samræmd próf hafi mikil áhrif á hvernig kennt er og að það trufli almennan námsárangur. Að læra fyrir próf sé dauðadómur yfir góðum árangri og nýsköpun í námi. Bóklegum, verklegum og skapandi greinum sé gert jafnhátt undir höfði. Bóklegar greinar hafa enn mikið forskot. Í háskólum er grundvallaratriði að hafa alþjóðleg viðmið um gæði háskólastarfsins, bæði rannsóknastarf og annað starf á kostnað skattgreiðenda. T.d. vísindagreinar sem ritaðar eru eingöngu á íslensku.

Tillögur Einars má lesa betur hér:

<https://personal.cis.strath.ac.uk/einar.steingrimsson/menntastefna-med-greinargerð.pdf>

Sama skjal, án greinargerðanna:

<https://personal.cis.strath.ac.uk/einar.steingrimsson/menntastefna.pdf>

2. Vigdís Jakobsdóttir kynnir listkennslu á Íslandi í samhengi við menntamál.

Punktar úr erindi Vigdísar.

Hefur starfað í leikhúslist en leiddist inn á kennslubrautir. Almenn lítur hún á menntakerfið sem besta jöfnunartækið í samfélaginu. Atvinnu- og peningakerfi eru ekki til þess fallin að jafna kjör og tækifæri fólks. Listkennsla sérstaklega gott tæki til að efla mannleg samskipti á þann hátt sem bóknám getur ekki gert. Ungt fólk er hætt að sækja í kennslufræði, en inni í skólunum er mjög gott starf í gangi þrátt fyrir ýmsar áskoranir um námsörðugleika. Við þurfum að hætta að tala skólakerfið niður. Stjórnáðalmenntun ættu að taka umræðuna yfir á annað plan þannig að bent sé á hversu gott kerfið er en um leið hvað má bæta og hvert stefna. Hvítbók er samhengislaust plagg sem unnið var án tillits til námskerfisins, þar sem læsi er ekki einfaldlega hægt að kenna þeim sem ekki vilja lesa eða tileinka sér læsi. Þeir sem ekki alast upp í lestrarumhverfi eiga erfiðara með að ná árangri í læsi. Efla þarf "menningarlæsi" hjá þeim krökkum sem ekki hafa fengið innsæi í slíkt heima hjá sér. "List fyrir alla" er nýtt verkefni, sama og kulturelle skulesekken í Noregi, þar sem listafólk er sent út í skólana til að kynna listir og listnám fyrir nemendum. Fyrsta aðgerð í aðgerðaráætlun um barnamenningu sem hófst í fyrra (2015). Viðmiðunarstundaskrá er að mestu fylgt en það þarf hugarfarsbreytingu og kenna fögin á skapandi og uppbyggilegan hátt. Þar vantar kennara stuðning. Fólk þarf að hætta að meta kennsluna við það sem það sjálft fékk á sinni skólagöngu. Í Finnlandi er listin hluti af daglegu skólastarfi. Listamenn eru kennarar/miðlarar í eðli sínu. Kennaramentarara þurfa að hafa reynt skapandi aðferðir til að geta tileinkað sér þær. Skapandi skólastarf vantar í kennaramenntun. Spurningin af hverju þarf listir, er ekki góð í upplýstu samfélagi. Margar rannsóknir benda á bein tengsl milli leiklistariðkunar og læsis, tónlistariðkunar og stærðfræði kunnáttu. Menntakerfið er jöfnunartæki sem virkjar börn og ungmenni til lýðræðislegrar þátttöku og samræðu sem hreyfir samfélagið áfram. Börn eru þátttakendur í samfélaginu um leið og þau fæðast. Börnum er haldið í skólakerfi sem byggir á kennurum sem miðlurum frekar en uppbyggilegri skapandi fræðslu.

3. Umræður

Umræðupunktar:

- Skera niður þær sameiginlegu skyldugreinar sem nú eru. Kenna minni stærðfræði í skólum, en bæta stærðfræðikennsluna í grunnskólum og gera hana skemmtilegri.
- Mikilvægt að fólki sé kennt að tala saman og vinna saman.
- Öll börn þurfa að verða læs sem geta lært slíkt. Öll börn ættu að læra reikning og skilning á reikningi. Læsi er að geta aflað sér upplýsinga og tjáð hugsanir sínar.
- Umönnunarhlutverk grunnskóla er mikilvægt.
- Í háskólanum eru flestar hugmyndir þegar komnar fram en er ekki framfylgt.
- Mikilvægt að birta niðurstöður. Alþjóðleg viðmið þýðir ekki að allt eigi að birtast á ensku.
- Tugir ritrýndra greina birtar á Íslandi sem eru alþjóðlegar í eðli sínu. Ritrýning innan sömu deildar er ekki eðlileg.
- Grundvallarspurningin er fyrir hvern er skólakerfið. Ekki fyrir kennara, foreldra, fyrirtæki eða aðra en nemendur.
- Á Íslandi er mentahroki, afstaða til excellence og kröfur sem hafa lítið með þekkingu að gera.
- Menntastefna sem byggir á lýðræði er m.a. notuð á Seltjarnarnesi ca. 2005.
- Oft vitnað í Dewey sem sérfræðing og kenndi allt í gegnum heimilisfræði.
- Í grunnskólakerfinu er viðmiðunarstundarskráin sem má ekki taka úr notkun.
- Náamsskrá hefur lagalegt reglugerðarígildi. Lítið mál að breyta lögum ef þörf er á.
- Samræmd próf og Písakannanir eru í raun truflun á námi.
- Organískur skóli virkar fyrir ákveðna nemendur og functional skólar fyrir aðra.
- Mikil íhaldssemi sem felst í æviráðnum kennurum, væntingum foreldra og slíkt.
- Allt skólustarf í Svíþjóð á að standa á vísindalegum eða listrænum grunni.
- Stefnan þarf að tiltaka að ekki sé hægt að kenna bull.
- Verður afleiðing af stefnu Einars að fólk nái ekki hæfni til að komast á næsta skólastig?
- Verklegar greinar hafa ekki sama status í samfélaginu.
- Það er búið að slíta tengingu á milli menntamálaráðuneytis og tiltekinna skóla, þar sem innanríkisráðuneyti þarf að vera milliliður.
- Vantar kannski meiri íhaldssemi á við gríska skóla í fornöld.
- Kennarar þurfa að vera þannig að þeir geti ýtt fólki áfram þær leiðir sem það annars mun ekki fara.
- Hvernig við kennum kennurum hefur áhrif á hvernig þeir kenna.
- Það þarf allskonar fólk inn í skólana, en 5 ára nám er hár þröskuldur.
- Vantar diploma nám til að kenna frístundanámskeið eða sértækar
- Leiklist, tjáning og retorik, ásamt Morphis eru góð tæki til að efla skapandi hugsun.
- Siðferði hefur vantað í nám, en er þó komið inn í aðalnámsskrár grunnskóla.
- Það er ódýrt að raða öllum í Háskólabíó en ekki besta leiðin fyrir nemana.
- Þegar miðstýringu sleppir er eftirliti ábótavant og erfitt að fylgja gæðastöðlum.
- Hvað er lowest hanging fruit í listnámi, sem skilar miklum árangri. Er t.d. að styðja við "List fyrir alla" og fá fagmenntað fólk til að mynda teymi listkennara til að þjálfa aðra kennara.
- Einn sterkasti kosturinn í íslenska grunnskólakerfinu er líklega sá að börnum í skólunum líður vel núorðið. Þeim sem ekki líður vel missa af miklum möguleika á að læra nokkurn hlut.
- Til að breyta skólakerfinu á ekki að búast við því að þeir sem eru innangarðs hjálpi til. Jafnvel erfitt að breyta einum skóla. Skólastjórar þurfa að taka af skarið til að breyta stöku skólum.
- Setja á oddinn að taka grunnskólana frá sveitarfélögum, sem tíðkast sjaldnast hjá öðrum ríkjum. Peningarnir koma frá ríkinu á meðan sveitarstjórnastigið er fjársvelt til hlýðni og sameiningar.
- Það er ekkert eftirlitskerfi með grunnskólakerfinu. En það eru úttektir sem hafa lítil áhrif og þurfa að fara í gegnum innanríkisráðuneytið.
- Húsnæðisliðurinn er dýrasti fjárhagsliðurinn í menntakerfinu.
- Náamssálarfræði er valgrein í kennaraháskólanum og hefur lengi verið.

- Menntastefnan þarf að innihalda eitthvað í sambandi við Listaháskólann og ekki rökrétt að nemendur í listgreinum þurfi að greiða meira fyrir nám sitt en lögfræðingar og aðrir háskólanemar.
- Það þarf að fá inn hugmyndir um hverfaskiptingu og veikindaleyfi nemenda.

Rætt var um framtíð listaháskóla og um hugmyndir um sameiningu háskóla.

- Stöðluð próf eins og samræmd próf eru ekki lengur til á Íslandi.
- Kanna möguleika á að bjóða börnum upp á heimaskólun á Íslandi svipað og er gert í Bandaríkjunum.

Fundinum lauk kl. 22:03. Næsti fundur er planlagður 5. janúar 2017.